REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA" iese în fiăcare di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Dumunecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumunecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 235. Brașov, Vinerĭ 25 Octomvrie (7 Noemvrie). 1902.

Nouě atacurĭ contra naționalităților.

(a) Acela, care urmăresce ḑilnic ceea ce se scrie în pressa naționalităților, scie fórte bine, că în colónele acelei presse numai despre bine nu se scrie în ceea ce privesce respectarea drepturilor naționalităților, drepturĭ garantate prin legĭ, carĭ până în ḑiua de astăḑĭ încă nu sunt abrogate.

Atmosfera politică este năduşitóre. Dér nu numai pe terenul politic, ci şi pe cel social, cultural şi economic priméză, ca un bălaur cu şépte capete, utopia statuluĭ național unitar.

Atât de mult se repetă fraseologia acesteĭ utopiĭ în tóte variantele posibile: de la tribuna politică, de pe amvon, în pressă şi scrierĭ volante, încât ni-e témă că în cele din urmă o vor crede de adevěr şi realitate chiar şi aceia, carĭ o propověduesc.

Asupra acesteĭ cestiunĭ ar fi aşa dér lămurițĭ toțĭ aceia, carĭ țin abonată vr'o gazetă românéscă şi citesc ceea ce se scrie în ea.

Încă şi mai lămurițĭ vor fi asupra acesteĭ cestiunĭ aceia, carĭ trăiesc în mijlocul vîrtejuluĭ vieții publice şi au ocasiune a vedé ḑilnic cum se manifestă „statul național" în diferitele luĭ raporturĭ față cu cetățenii.

Va sě ḑică, nu trebue sě pierdem multe cuvinte cu zugrăvirea situațiuneĭ, căcĭ, din păcate. este destul de cunoscută şi, din păcate, din ce în ce devine mai gravă şi mai tristă.

Aĭ crede în unele momente, că starea abnormală, în care ne aflăm, şi-a ajuns apogeul şi că mai rěu nu mai póte sě vină.

Adversarii noştri nu sunt însě de aceeaşĭ părere. Eĭ găsesc, că încă n'au făcut destul, pentru consolidarea statuluĭ național maghiar unitar şi îĭ aplică ministruluĭ preşedinte Szell — care sěrmanul, martorĭ îĭ suntem noi, că a făcut şi face tot ce îĭ stă în putință, — îĭ aplică, ḑic, ghionturĭ straşnice, pentru a-l îmboldi la o acțiune şi mai energică în vederea realisăriĭ visuluĭ de aur, care după uniĭ este, după alțiĭ nu este.

Aşa, de pildă, vorbărețul Komjathy, deputat koşutist, a ținut erĭ în camera deputaților un discurs chilometric, de douě óre şi jumětate, des întrerupt de aplausele coreligionarilor seĭ politicĭ, în care acusă direct pe d-l Szell, că el este de vină, decă naționalitățile încă tot se mişcă.

D-l Komjathy i-a adus luĭ Szell o listă întrégă de „abusurĭ", comise de naționalitățĭ în potriva caracteruluĭ național maghiar al statuluĭ, petrecute sub regimul actual: Un primar sêrb şi-a ținut discursul inaugural în limba sêrbéscă, episcopul cutare sîrb nu scie bine conjuga unguresce, fişpanul de la Arad în discursul sěu inaugural a făgăduit, că va respecta drepturile naționalităților, legea naționalităților încă nu este abrogată, autonomia cea largă a bisericeĭ greco-orientale încă nu este restrînsă, Asociațiuneĭ culturale române i-se acordă dreptul de a arangia loterie, cu tóte că „este cunoscut, că urmăresce scopurĭ politice antimaghiare", se mişcă şi lucréză Slovacii, Sêrbii, Românii, Germanii, ah! şi nicĭ măcar „secția naționalităților" a fericituluĭ Banffy nu esistă, pentru-ca sě-l uşoreze pe d-l Komjathy de starea patologică, în care se află, de idiosincrasia primejdiósă, care îl apucă, de câte-orĭ aude vorbindu-se de naționalitățĭ!

Vedețĭ aşa-dér, că decă ar fi sě judecăm opinia publică maghiară după espectorațiunile d-luĭ Komjathy — şi avem destule motive pentru a-l considera pe d-sa drept echou fidel al aceleĭ opiniĭ publice — noĭ n'am fi ajuns încă la sfîrşitul suferințelor şi ceea-ce dat ne-a fost, sě vedem până acilea, ar fi d'abia „începutul durerilor".

Care ar fi aşa-dér sfîrşitul genuin după concepția celor, ce cred, că nu s'a făcut încă destul în opera cea mare a zidirei statuluĭ național maghiar unitar?

Acel sfîrşit ni-l'a indicat ḑilele acestea un învětător ungur din Bucurescĭ, trimis acolo ca misionar național maghiar şi care într'o corespondență a sa adresată ḑiaruluĭ „Ellenzek" din Clujiŭ enunță necesitatea creăriĭ uneĭ noue generațiĭ maghiare, o generație mai energică şi mai voinică, care sě lucreze cu ardóre apostolică pentru idealul maghiar.

Noĭ am reprodus în numěrul de erĭ ideile conducětóre ale d-luĭ Kertész Iozsef, căcĭ aşa îl chémă pe d. învětător, şi am arătat, că d luĭ, în naivitatea sa nemărginită, citéză pe Țepeş-vodă, care ar fi romanisat pe Saşĭ şi Ungurĭ cu terórea şi cu mijlócele cunoscute, de la care îşĭ trage porecla.

Şi apoi sě nu ḑicĭ, că aceştĭ stupiḑĭ au ajuns într'o stare psichică aparținětóre domeniuluĭ patologiei?...

Dieta ungară.

(Şedința de la 4 Noemvrie.)

S'a început discuțiunea asupra proiectuluĭ de *indemnitate*. Inainte de ordinea ḑileĭ *Lengyel* Zoltan a cerut cuvêntul în cestiunea ridicăriĭ uneĭ statue luĭ Ludovic Kossuth. Ministru-president *Szell* rěspunde, că n'are nimic contra, decă din banii publiculuĭ se va ridica o statuă luĭ Kossuth.

La proiectul de indemnitate cel dintâiu ia cuvêntul Francisc *Kossuth*. Indemnitatea fiind cestiune de încredere, partidul 48-ist n'o póte vota, căcĭ n'are încredere față de guvern. Combate teoriile mai noue asupra baseĭ de la 1867 şi ḑice, că afacerile comune au dat deja faliment. Austria nu respectă cele mai însemnate disposițiunĭ ale pactuluĭ din 67, ea n'a trimis nicĭ comisiune pentru cvotă şi totuşĭ cvota a fost lăsată în starea eĭ urcată din anul precedent. Combate urcarea listeĭ civile.

După Kossuth a vorbit contele Ioan *Zichy*, în numele partiduluĭ poporal. El a desfăşurat posiția ce o ia partidul sěu față cu proiectul de indemnitate. A făcut între altele declarația, că între partidul poporal şi partidul liberal esistă, în ce privesce pactul, óre-care legătură, care servesce *monarchia* şi prin acésta interesele națiuneĭ maghiare. Declarația acésta a luĭ Zichy a provocat sensație şi proteste la 48-iştĭ.

A luat apoi cuvêntul, în numele fracțiuneĭ ugroniste, *Hollo* L., care de asemenea s'a ocupat cu urcarea budgetuluĭ, cvoteĭ şi listeĭ civile. Familia domnitóre, care a îngrămădit comorĭ uriaşe, nu cunósce situația Ungarieĭ, decă vré sě i-se urce lista civilă. Ar fi timpul, ca lealitatea între familia domnitóre şi „națiune" sě fie reciprocă şi sě nu se pretindă mereu, ca „națiunea" sě se acomodeze după voința celor 18—20 archiducĭ. Situația economică a țěriĭ e fórte desolată. Pămêntul străbun lunecă de sub piciórele Maghiarilor, sarcinele neegale ne ruinéză, ér relațiile nesănětóse de partid infectéză morala politică. Guvernul maghiar n'are în sus nicĭ o influență şi nimic nu póte sě garanteze, că urmaşul luĭ Szell va respecta legile. Nu primesce proiectul.

Bedőhazy I. atacă pe Szell pentru că a interpretat art. 30 din 1899 în paguba țěriĭ, pentru-ca sě priveze țéra de binefacerile separațiuneĭ economice. Statul ungar n'a câştigat nimic în greutate nicĭ înăuntru, nicĭ înafară. Acésta o dovedesce *cestiunea naționalităților* şi representanța nóstră esternă, care de sus până jos e germană. Pentru a dovedi afirmația din urmă spune, că Săcuiĭ emigrațĭ în România, fiind lipsițĭ de brațul ocrotitor al statuluĭ maghiar, sunt silițĭ a-se adresa pentru scut consulilor streinĭ şi astfel încetul cu încetul încetéză orĭ-ce legăturĭ între emigranțĭ şi Ungaria. Nu votéză proiectul.

Visita Regelui Carol în Bulgaria.

Pressa rusécă încă se ocupă de visita Regeluĭ Carol în Bulgaria. *„Novosti"* scrie, că însemnătatea întêlnireĭ Regeluĭ Carol cu principele Ferdinand dovedesce nu numai o îmbunătățire a raporturilor româno-bulgare, ci chiar o probabilă schimbare în politica Orientuluĭ, lucru de care tótă lumea trebue sě se bucure.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Radda.

Novelă de **Maxim Gorki.**

— Fine. —

Loiko surîdea:

— Te aud fórte bine. Inima mi se bucură de a asculta asemenea cuvinte. Mai vorbesce, te rog!

— Uite, ce vréu sě-țĭ mai spun, Loiko. De géba vei alerga la fel de fel de apucăturĭ, tu tot vei fi învins! In sfîrşit tu vei fi al meu! Nu-țĭ perde timpul înzădar; sărutările mele te aşteptă.... şi eu te voiŭ săruta lung, Loiko! Sub sărutările mele, tu vei uita viéța îndrăsnéță. Cântecile tale, cu carĭ înveselescĭ pe țiganii těi, nu vor mai rěsuna în stepă. Tu nu vei mai cânta, de cât Raddei tale, şi anume cântece dulcĭ de amor! Ițĭ mai spun încă odată: Nu-țĭ perde timpul de géba. Mâne sě mi te supui, cum e obiceiul sě te supui unui camerad mai în vîrstă. Te vei închina până la piciórele mele în fața intregei cete a țiganilor şi îmĭ vei săruta mâna dréptă! Atuncĭ voiu deveni nevasta ta.

S'au mai vědut séu audit cândva asemenea lucrurĭ? Adevěrat, că bětrânii ne povestesc, că în timpurile vechĭ era acest obiceiŭ la Muntenegrenĭ, la țiganĭ însě nicĭ odată! Sě fraternisezĭ cu o copilă! Ți-ai puté închipui un lucru mai ridicol? In zadar ți-aĭ bate capul un an întreg, n'ai găsi ceva mai comic.

Loiko tresări şi scóse un strigăt sělbatic, ca şi cum l'ar fi rănit cineva în pept. Radda tremura, dér rěmase neînduplecată.

— La revedere decĭ! Mâne vei face cum ți-am ḑis. Mě 'nțelegĭ, Loiko?

— Te înțeleg: voiŭ face! gemea Sobar.

El îĭ întinse mâna. Ea însě nu se întórse; Loiko se clătina ca un arbore rupt de vênt şi căḑù la pămênt, plângênd şi rîḑênd în acelaşĭ timp. Cu mare greutate l'am putut duce sě se culce.

De ce, dracul, trebue sě sufere omul? Cine póte sě fie atât de crudel, încât sě-i placă a asculta cum plânge o inimă omenéscă, care se sfâşie de durere?

Mě întorsei la corturĭ şi povestii bětrânilor noştri, tot ce am vědut. Am ținut sfat şi am hotărît sě aşteptăm.

A doua ḑi séra când eram cu toții adunațĭ în jurul foculuĭ, sosi şi Loiko. Era tulburat, părea slăbit. Işĭ fixà ochii luĭ negrii în pămênt şi ḑise fără sě-şĭ ridice pleópele:

— Am sě vě vorbesc ceva fraților: In nóptea trecută mi-am cercetat inima şi nu mai găsesc loc în ea pentru vechea viéță de libertate! Singură Radda este stăpână pe acéstă inimă. Ea este de față, frumósa Raddă. Uitați-vě la ea cum zîmbesce ca o crăésă! Ea îşĭ iubesce libertatea mai mult, de cât pe mine; dér eu o iubesc pe ea mai mult, decât îmĭ iubesc libertatea, şi m'am hotărît sě mě închin până la piciórele ei; ea mĭ-a ordonat aşa, pentru-ca tótă lumea sě scie până la ce punct a subjugat frumseța ei pe voinicul Loiko, care până acuma se juca cu fetele, ca uliul cu puii de rațe. Asta va sě ḑică, că ea mi-a promis că-mĭ va fi nevastă. Ea mě va copleşi cu sărutările ei şi cu dragostea ei atât de mult, încât sě nu mě mai gândesc la cântece şi sě nu-mĭ pară rěu de libertatea mea perdută. Aşa e Radda?

El ridică ochii şi se uità la ea. Radda ridică capul în tăcere şi fórte seriósă şi cu mâna arătà spre piciórele ei. Noi priviam, fără sě pricepem ceva. Am fi preferat, sě nu vedem pe Loiko Sobar căḑênd la piciórele unei fete, fie chiar şi o fată, cum era Radda!

Ne cuprinse o milă, şi eram mâhnițĭ cu toții.

— Ce întârḑii? strigà Radda cătră Sobar.

— Nu te grăbi! Mai ai încă timp, rěspunse Loiko.

Şi rîse cu un rîs metalic.

— S'a isprăvit, fraților! Nu-mĭ rěmâne decât sě încerc sě věd, décă Radda are, în adevěr inima aşa de tare, după cum se laudă. Voi toțĭ, ertați-mě fraților!

Şi alte diare, ca *„Wiedomosti“*, comentéză favorabil acéstă visită.

*

După cum transpiră din o revistă oficială română pentru a lămuri atitudinea guvernului şi caracterul visitei Regelui Carol la Rusciuc, un deputat din majoritate va fi însărcinat, la deschiderea Camerelor, sĕ interpeleze cabinetul în acéstă chestiune.

D-l Sturdza va avé atuncĭ ocasia sĕ esplice amĕnunţit împrejurările, carĭ au determinat acéstă politică.

In aceleaşi cercurĭ se afirmă, că principele Ferdinand al Bulgariei va face la Plevna importante declaraţiunĭ. Alteţa Sa va afirma, cu acéstă ocasie, rolul important al armatei române în rĕsboiul de la 1877 şi recunoscinţa pe care Bulgaria o doresce României pentru sângele vĕrsat şi sacrificiile făcute.

— Décă Ruşii au avut sĕrbările de la Şipca, spun guvernamentalii, Românii vor avé pe acele dela Plevna.

*

S'au făcut insistenţe pe lângă M. Sa Regele Carol, ca sĕ ia în călĕtoria sa şi pe generalii, carĭ au luat parte în rĕsboiul de la 1877.

Suveranul nu a luat încă nicĭ o decisiune în acéstă privinţă, precum de asemenea nu au fost hotărîte nicĭ persónele, carĭ vor face parte din suita regală.

Sinodul de la Arad.

(Coresp. particulară.)

Arad, 3 Noemvrie n.

Sinodul eparchial estraordinar s'a deschis erĭ, după sf. liturgie, la óra $11^1/_2$ a. m. şi s'a încheiat erĭ séra după óra 8, cu o intrerupere de trei óre la amiadĭ. Despre acest act vin a vĕ relata pe scurt cu tótă obiectivitatea.

După cetirea cuvêntului de deschidere al preşedintelui consistoriului şi al sinodului, *I. I. Pap,* care a amintit de dreptul de întrunire în sinóde estraordinare garantat în statutul organic, aducênd motive spre a justifica în faţa opiniei publice procederea relativă la convocarea actualului sinod, dice, că în privinţa îndeplinirei scaunului episcopesc, diecesa a ajuns într'o stare esceptională pentru-că de la introducerea vieţii constituţionale în biserică nu s'a mai ivit cas, ca o eparchiă sĕ rĕmână fără episcop timp de aprópe şépte lunĭ. Incheie apelând ca „sĕ stărue fie-care şi toţĭ împreună ca şi din consultările de acum sĕ transpire respectul faţă de legĭ şi faţă de înaltul guvern al patriei nóstre iubite, dér mai pe sus de tóte sĕ fie espresiunea fidelă a devotamentului nostru fiesc, a credinţei neclintite şi a supunerei nóstre omagiale cătră Majestatea Sa preagraţiosul nostru Impĕrat şi Rege apostolic“...

După cetirea cuvêntului de deschidere, care abia a atins causa proprie a necesităţii convocărei acestui sinod, s'a constituit sinodul şi s'au ales notarĭ Roman Ciorogariu şi Dr. G. Popa. Apoi se constată, că membrii sinodului sunt de ajuns pentru a se puté aduce hotărîrĭ.

Cel dintâiŭ a cerut cuvêntul deputatul Ioan *Beleş*, anunţând o propunere a sa proprie. Dênsul a voit sĕ motiveze acéstă propunere şi sĕ provóce mai întâiu un conclus asupra ei. Presidiul nu l'a admis. Propunĕtorul a stăruit sĕ i-se dea voie a-şĭ ceti propunerea. Şi presidiul în cele din urmă îĭ dă cuvêntul. Propunerea d-lui I. Beleş este de următorul cuprins:

Venerabilul consistoriu a convocat sinodul eparchial la acéstă şedinţă estraordinară, cu provocare la § 89 şi 90 din „Stat. Org.“ spre scopul de a consulta asupra celor prevĕdute în § 96 pct. 12 din „Stat. organic“.

După-ce în aci citatul § 96 pt. 12 din „Stat. org.“ se tractéză despre „consultarea pentru delăturarea greutăţilor ce s'ar arăta la efeptuirea unor canone sé̆u instituţiunĭ bisericescĭ“ şi aceste dificultăţĭ indigitate în convocatoriu, între împrejurile date, se pot referi singur numai la împrejurarea, că până acum încă n'a urmat prea înalta resoluţiune referitóre la actul alegerii de episcop, — este evident, că în acest cas sinodul s'a convocat în afacerea alegerii episcopului, va sĕ dică ca sinod electoral.

La convocarea sinodului electoral însĕ nu § 89 şi 90 din stat. org., la carĭ se provócă consistoriul, sunt decidĕtorĭ, ci au sĕ se observe §-ii 98 şi 99 din stat. organic.

In sensul dispoşiţiunilor acestor §-i are consistoriul sĕ céră înviaţiunile metropolitului la convocarea sinodului şi acesta, adecă Metropolitul, la convocarea sinodului şi acesta, adecă Metropolitul, are a conduce alegerea episcopului sé̆u în persónă, — adecă a presida sinodul electoral — sé̆u prin un mandatar al sé̆u autorisat spre acest scop.

Aşa-déră, décă convocarea sinodului la actul de alegere are sĕ se facă prin consistoriu în sensul inviaţiunilor metropolitului, atuncĭ din contră, după efeptuita alegere de episcop — după natura lucrului şi spiritul §-ilor 98 şi 99 din stat. org. — convocarea sinodului electoral, va sĕ dică a sinodului în afacerea alegerii de episcop, pentru fie-care ulterióră şedinţă, în formă legală are sĕ se facă nu prin consistoriu, ci singur numai prin preşedintele sinodului electoral; aşa-déră în casul present, după-ce Metropolitul n'a avut mandatar, ci în persónă a presidat sinodul electoral, — prin însu-şĭ metropolitul.

Dupĕ-ce însĕ sinodul la acéstă şedinţă estra-ordinară nu s'a convocat în formă legală: prin metropolitul nicĭ cu consimţĕmêntul luĭ, ci în formă ilegală, prin consistoriu, noi nicĭ conclusele ce s'ar lua nu le putem privi de valide, — decĭ propun ca acéstă şedinţă nicĭ sĕ nu se ţină.“

E uşor de înţeles, că acéstă propunere a displăcut mult majorităţii şi a aprins patimele, carĭ au rĕsuflat în intreruperĭ ofensătóre faţă cu propunĕtorul.

Deputatul P. *Rotariu*, cere a se declara de urgenţă propunerea d-lui I. Beles, pe care o află a fi intemeiată şi insistă ca propunerea în sensul regulamentului afacerilor interne sĕ fie supusă numai decât desbaterei sinodului şi numai după eventuala respingere a ei sĕ se continue lucrările ulteriόre...

Presidiul nu a admis urgenţa. La insistenţa propunĕtorului însĕ a fost predată propunerea unei comisiunĭ speciale alese anume ca s'o studieze şi sĕ raporteze în primul rênd asupră-i. S'au ales în acéstă comisie din cler protopopiĭ: Gurban, Dr. Trăilescu şi protosincelul Ciorogariu. Dintre mirenĭ: Dr. Oncu, Dr. I. Suciu, M. Veliciu, Dr. N. Oprean, P. Truţa şi N. Zigre.

Cu privire la raportul consistoriului presentat sinodului, presidiul la interpelarea şi rugarea deputatului P. Rotariu, a recunoscut, că raportul amintit n'a fost redactat în şedinţa consistoriului plenar ci l'a făcut d-sa respective biroul consistorial. Raportul, dise preşedintele I. I. Pop e în numele consistoriului făcut şi décă nu l'a mai supus desbaterei consistoriului, acésta a făcut'o, fiind-că n'a fost timp, şi fiind-că aşa s'a fost şi hotărît.

Cât pentru convocarea sinodului, presidiul declară, că statul organic dă acest drept consistoriului, al căruĭ cap este acum Prea cuvioşia sa. Mai spune, că Metropolitul n'a făcut nicĭ o obiecţiune faţă cu convocarea sinodului eparchial estraordinar. De unde sĕ deduce că nicĭ n'a găsit că convocarea nu s'a făcut conform legei.

Deputatul N. *Oncu* declară, că scopul convocării sinodului a fost departe de a urmări o provocare sé̆u demonstraţiune, ci a ţintit numai ca sinodul sĕ chibzuiască şi sĕ ia mĕsurĭ pentru delăturarea stărei anormale, după care diecesa nicĭ acum nu are episcop. Cere în fine ca propunerea de urgenţă sĕ fie respinsă şi propunerea lui Beleş sĕ fie dată comisiei speciale.

După o mică discusiune, presidiul pune la vot propunerea de urgenţă. 18 deputaţĭ votéză pentru urgenţă, ér 33 contra. In urma acésta propunerea deputatului Beles se predă comisiei speciale.

Deputatul *Halic* cere deslușirĭ cu privire la spesele împreunate cu acest sinod. Presidiul rĕspunde, că aceste cheltuelĭ vor fi acoperite din *„venitele intercalare (!??)*

Venind în şedinţa de după amédĭ, comisiunea specială cu raportul sé̆u asupra propunerei lui Beleş, prin raportorul ei *Dr. I. Suciu*, propune un proiect de resoluţiune prin care cere ca sinodul sĕ trécă la ordinea dilei peste propunerea lui I. Beleş. In motive se dice, că sinodul n'a fost convocat ca sinod electoral; că convocarea s'a notificat metropolitului şi acesta a luat'o la cunoscinţă; că convocarea fost legală basată pe §§-ii 89 şi 90 din statutul organic.

Asupra propunerei comisiunei s'a deschis în sinod o discusiune înfocată, în care şi vorbitorii minorităţii au argumentat tot pe basa statutului organic. La votare propunerea deputatului *Beles* a întrunit numai 18 voturĭ faţă de 32 contrare ei.

Propunĕtorul a fost cerut sĕ se ordone *votare secretă* şi cei din minoritate se plâng, că presidiul n'a ordonat imediat acéstă votare, ci a amânat enunţarea până când şi majoritatea a făcut o propunere pentru *votarea nominală*. Ér, după primirea listei din urmă, presidiul a aplicat disposiţiile §-lui 54 din regulament preferind cererea votării nominale.

Rĕmânênd în minoritate propunerea lui *Beleş* acesta şi deputatul *P. Rotariu* au declarat, că nu pot primi asupra lor rĕspunderea.... decĭ *ei nu pot participa la ulteriórele desbaterĭ ale acestui sinod* şi au părăsit sala, urmând după ei şi alţĭ deputaţĭ.

„Curăţêndu-se aerul“ — vorba unor membrii ai majorităţii — acésta a terminat apoi repede restul agendelor: *Au luat conclus unanim ca sinodul sĕ róge pe I. P. S. Sa d-l Metropolit, ca sĕ intrevină la guvernul ţĕrii pentru-ca acesta sĕ resolve actul electoral.**)

Atâta tot! După órele 8 séra sinodul s'a încheiat.

X.—

Lipsă de demnitate naţională.

— Fine. —

Décă n'au înţeles — şi sunt sigur, că póte nicĭ unul dintre cei subscrişĭ n'a priceput, că anume ce înţeles are acel manifest,— atuncĭ pe lângă că *sunt vrednicĭ de compătimit,* pentru-că se lasă a fi întrebuinţaţĭ de códă la toporul cui-va, *mai sunt şi condamnabilĭ,* căcĭ manifestă o îngustime a sufletului, care-i face a juca un rol deonestător de unéltă órbă, când e vorbă de discreditarea clerului şi a inteligenţei mirene române. Orĭ-cum ar sta lucrurile, imposibil sĕ găsescă cine-va scuse pentru dênşii.

In ceea-ce privesce *spiritul însu-şĭ* ce se oglindéză din acel articol, acesta se póte cvalifica cu un singur cuvênt: *anarchism.* Precum se vedesce, ei vor sĕ se subtragă din jugul cel uşor şi dulce al bisericei şi neamului românesc; acéstă intenţiune însĕ pe noi puţin ne alteréză, căcĭ nicĭ biserica, nicĭ némul nostru nu e avisat la pómele îndoelnice ale unor ramurĭ putregăióse, nicĭ are necesitate de atarĭ fiĭ, a căror firmitate de caracter ţine numai până-ce li-se dă ocasiune a înfige pumnalul în inima Mamelor bune: Biserică şi naţiune, în ale căror braţe s'au încăldit şi nutrit, de la carĭ au primit o crescere bună, pe care însĕ ei nu o sciu preţui, căcĭ infectaţĭ de spiritul anarchismului de grabă sunt gata a desbrăca tóte, câte le-ar reaminti datorinţele lor faţă cu

*) Acest conclus l'am publicat în numĕrul de erĭ al fóiei nóstre. — Red.

N'avurăm atâta timp, ca sĕ ghicim, ce are de gând Sobar, şi Radda era culcată la pămênt.

In pieptul ei era deja împlântat cosorul lui Sobar, până la plăsele. Noi rĕmaserăm hăbăuciţĭ.

Radda scóse cuţitul, îl aruncă la o parte, şi acoperind rana cu pĕrul sé̆u negru, dise zîmbind cu o voce înaltă şi respicată:

— Rĕmâĭ sănĕtos, Loiko!... Scieam, că vei face aşa!...

Şi îşĭ dădu sufletul...

Ai priceput, ce fel de fată fù Radda, şoimule? Sĕ fiu afurisit, décă nu ţĭ-am spus adevĕrul.

— Da!... Am sĕ mĕ închin până la piciórele tale, suméţa mea crăiésă! strigă Loiko cu voce puternică.

Şi aruncându-se la pămênt îşĭ puse buzele pe piciórele mórtei, stând nemişcat, ca o statuă.

Ne luarăm căciulile din cap şi stând aşa în picióre, tremuram în tot corpul. Ce-ai fi făcut tu, şoimule, într'un asemenea cas?

Nour ne dise:

— Sĕ-l legăm!

Nimenĭ însĕ nu se mişca din loc şi n'am fi fost în stare, sĕ o facem, atât de mult îl iubiam. Bĕtrânul Nour o sciea acésta şi lăsându-şĭ braţele în jos, plecă. Dănilă însĕ ridică cuţitul, pe care îl aruncase Radda şi se uită mult timp la el, în timp ce musteţele lui albe îi tremurau.

Cuţitul, ascuţit ca briciul, avea încă urmele sângelui neînchegat al Raddei.

De-odată Dănilă se aruncă asupra lui Sobar şi îi împlântă cuţitul în spate, în regiunea inimei. Mĕ înţelegĭ, şoimule, că bĕtrânul Dănilă era tatăl Raddei!

— E bine! dise Loiko, întorcêndu-se spre Dănilă, şi se duse sĕ ajungă pe Radda.

Ea era întinsă, ér mâna ei ţinea apăsat pe piept pĕrul ei negru: ochii ei deschişĭ priviau la ceriul albastru, la piciórele ei zăcea voinicul Loiko Sobar. Buclele Raddei căduseră pe faţa lui şi o acoperiau total. Musteţele bĕtrânului Dănilă tremurau şi sprîncenele sale dese se încreţiră. Se uita la ceriu în tăcere, ér bĕtrânul Nour, alb, ca o lebădă, se culcă cu faţa la pămênt şi plângea aşa de tare, încât umerii lui se scuturau convulsiv.

Avea pentru-ce sĕ plânge, şoimul meu!...

Décă mergĭ, urméză-ţĭ drumul fără sĕ te abaţĭ în drépta sé̆u în stânga. Mergĭ drept înainte în viéţă!...

*

Makar tăcù şi băgându-şĭ pipa în jaşcău, îşĭ acoperi peptul cu mantaua.

Ploua mĕrunt, ca prin sita désă, vêntul se înteţi, ér marea mugea surd.

Unul câte unul se apropiau caii de foc, ér focul se stingea încetul cu încetul; caii se uitau la noi cu ochii lor inteligenţĭ, se opriau şi rĕmâneau nemişcaţĭ, formând rótă împrejurul nostru.

— Hop! hop! le strigă prietenesce Makar.

Şi desmerdând gâtul calului sé̆u favorit, se întórse cătră mine şi-mĭ dise:

— E timpul, sĕ ne culcăm.

Trăgêndu-şĭ mantaua în cap, cu un gest viguros, se întinse pe pămênt şi nu mai grăi un cuvênt.

Eu nu puteam dormi. Privirile mele se cufundau în întunerecul stepei.

Ca în vis, plutia înaintea ochilor mei suméţa şi maiestósa figură a frumósei Radda.

Cu mâna îşĭ apăsa pĕrul pe rana-i din piept, ér printre degetele ei se strecura sângele, picătură de picătură, cădênd pe pămênt, ca nisce stele roşii în foc.

La spatele ei, vedeam pe voinicul Loiko Sobar; faţa lui acoperită de buclele negre ale Raddei, ér din ochii lui isvorau lacremĭ recĭ şi marĭ ca bobul.

Ploua din ce în ce mai tare, marea cânta un cântec de jale în onórea lui Loiko Sobar şi a Raddei, fiica vechiului soldat Dănilă.

In întunerec şi în tăcerea nopţii, ţiganul şi fata de ţigan se urmăriau unii pe alţii, însĕ cu tóte sforţările sale, Loiko nicĭ odată nu putea ajunge pe mândra Radda.

(„Les Annales“, Paris 14 Sept.)

Trad. de **Oniţă.**

aceste Mame, şi a îmbrăca vestmêntul urît al linguşirei şi căciulirei înaintea celor puternicĭ. E drept, că sunt numai 21 înşĭ cei subscrişĭ, dér se vede, că acest spirit al anarchismului se încuibă din ce în ce maĭ mult în corpul învĕţătorilor.

Ne ameninţă cu lupta, ce o vor susţiné „în resbelul pentru recucerirea Ungariei“ pe terenul cultural în modul „*proclamat de poetul laureat!*“ Dómne, Dómne, ce spaimă a întrat în noi! ce respect şi vază v'aţĭ câştigat, d-lor, înaintea celor-ce vĕ ţin în „cătuşĭ“ şi vĕ „persecută“! Aşĭ fi voit sĕ-mĭ spună óre-care dintre acei d-nĭ cu ocasiunea subscrierei articolului, care e anume acel poet laureat? unde şi cu ce cuvinte se găsesce la el marea ideie (!) proclamată de el?! Eu din parte-mĭ aşa deduc, că acéstă ameninţare *s'ar referi la maghiarisarea şcolilor nóstre.* Ţine-te, mĕi! Nu observaţĭ d-lor 21 învĕţătorĭ, că vĕ faceţĭ de rîsul lumei? *Cum veţĭ învĕţa d-vóstrĕ pe altul la ceea-ce nicĭ d-vóstrĕ nu sciţĭ bine?* Şi apoi cugetaţĭ, că nouĕ nu ne-ar păré bine, décă bietul nostru popor ţĕran ar mai sci şi altă limbă, afară de cea maternă şi cea a fómei? Numai sĕ fiţĭ harnici de-a satisface angajamentului. Séu cugetaţĭ, că nouĕ ne-ar fi spre daună, *décă plugarul nostru* vorbind şi o altă limbă — nu numai cea românéscă — *ar ceti prin diarele unguresci, că „luminătorii“ — învĕţătorĭ a-i altor némurĭ cum ţîn la némul lor, cum varsă sudorĭ în instruarea mlădiţelor lor concredute, cu câtă sinceritate promovéză binele ţĕranului,* şi apoi ar vedé activitatea febrilă (?), zelósă (??), desinteresată (?!) a d-vóstrĕ, cât de mult v'ar cresce respectul... înspre minus!!

Aşa-déră — precum vedem — de ast-fel de ameninţărĭ nu ne-ar cuprinde spaimă şi frică, şi pré cred, că d-nii 21 învĕţătorĭ pentru aceea s'au referit mai vêrtos la poetul laureat, pentru-că acesta ne spune, că *„numai acela se póte numi om, care nu pentru aceea îşĭ împlinesce chemarea sa, ca sĕ primescă rĕsplată materială, ci pentru-că e sublimă chemarea* şi că numai prin muncă onestă ne putem câştiga îndestulire şi o óre-şĭ care fericire“.

Tot cu privire la spiritul, de care sunt predominiţĭ d-nii 21 învĕţătorĭ, *e ceva fórte caracteristic, că atacul lor a apărut în oficiósa comitatului.* Nu vi-se pare, că intenţiunea lor e a pregăti calea, ca cu ocasiunea visitărei şcólelor, ce este a-se face în tot anul, sĕ fie cu indulginţă cvalificată hărnicia şi progresul lor? Căcĭ vedĭ, mĕ rog, ei sunt „martirii“ unei atitudinĭ energice întru a salva patria, „martirii“ „luptei“ suportate „în rêndul întâiŭ“ şi apoi în zelul cel mare pentru a găsi modul fericirei patriei, n'au avut timp sĕ-şĭ satisfacă datoria principală: a instrua elevii. Nu vi-se pare, că linguşirile lor, ce se cuprind între rêndurile articolului, au scopul vĕdit, sĕ întunece vederea acelora, carĭ controléză şcólele? Apoi las'! o sĕ vedem *la sfîrşit* resultatele complesanţei oficiósei comitatului faţă cu ast-fel de ómenĭ, ale căror manifeste de-o natură anarchistică le publică aşa de prompt! Că bucurie mare n'o sĕ aibă, aceea o putem profeţi încă de acuma.

*

Aceste sunt în general observaţiunile şi refexiunile, carĭ am găsit de bine sĕ le fac la scrisórea recriminătóre a celor 21 d-nĭ învĕţătorĭ. Mai amĕnunţit analisând lucrul, décă am voi sĕ trecem la detailurĭ, am puté umplé tomurĭ întregĭ. *Numai douĕ séu trei sĕ spun din cele făcute de mine pentru binele material al învĕţătorului local:*

In articolul de lege 26 din 1893 se prevede, că învĕţătorii sĕ primescă salarul în mod anticipativ. Când a fost vorbă şi trebuinţă de o acţiune mai energică în acest scop, învĕţătorul s'a retras dela paşii necesarĭ; m'a rugat, ca în loc de 4 stângenĭ lemne de foc — o parte a salarului — sĕ primescă valórea lor de 40 fl.; în locul a 1½ stângen de lemne pentru încăldirea salei de învĕţămênt, sĕ-i plătim lui 15 fl. şi va încăldi el şcóla; 10 fl. pentru curăţirea şcólei sĕ-i dăm lui, că o va curăţi el cu servitorul etc. — tóte le-am făcut, precum i-a fost dorinţa. In 1898 cu ocasiunea plătirei primului quinquenal, în loc de 50 fl. i-am dat în mână un venit anual de 200—250 fl., putênd sĕ fericim cu acest salar pe un alt muritor; pentru lărgirea grădinei învĕţătorescĭ i-am dat din îndemnul meu propriu, peste voia poporului, o parte din grădina mea parochială, prin ce m'am scurtat pe mine însu-mĭ în venitul preoţesc, nesilit de nimenĭ, i-am prestat tóte favorurile posibile în purtarea economiei şi în a-şĭ îndeplini afacerile private, nicĭ-odată nu i-am pus nicĭ cea mai mică pedecă etc.... şi totuşĭ şi el e între cei subscrişĭ. Astfel sunt faptele conducĕtorilor şi astfel ţinuta d-lor malcontenţĭ.

* * *

Şi acuma sĕ vĕ întreb, d-lor 21 învĕţătorĭ, şi sĕ vĕ rog, ca sĕ puneţĭ mâna pe inimă şi sĕ rĕspundeţĭ cu sinceritate bărbătéscă: Aşa e, că aţĭ păşit pe un teren de luptă nedemn de numele de învĕţător? Aşa e, că aţĭ întrebuinţat în acéstă luptă arme necinstite: armele neadevĕrului? Aşa e, că aţĭ fost întrebuinţaţĭ unelte órbe în mânile cutărui inimic al nostru, a cărui intenţiune e a sĕmĕna discordie între fraţĭ, a vĕ desbina de către biserică şi neam, in fine a vĕ face anarchiştĭ? Sĕ sciţĭ însĕ, atât d-vóstră domnilor, cât şi cel séu cei ce v'au sedus, că şcóla confesională română va trăi şi înflori.... chiar şi fără d-vóstrĕ; — sĕ sciţĭ, *că singuraticii individĭ sunt muritorĭ şi peritorĭ din lume, dér instituţiile cu basă solidă, cum sunt şi şcolile nóstre ridicate pe un fundament resistent tuturor atacurilor, — pe doctrinele bisericei, — cimentate cu munca, sudorile şi lacrămile strămoşilor şi fiilor unui neam cu trecut falnic — vor sta sus şi neclintite.* — Gravaţĭ în inimele d-vóstrĕ cuvintele înţelepte ale unui mare psicholog: „Douĕ puterĭ guvernéză natura omenéscă: una-ţĭ dă imbold, şi acésta e iubirea de sine, cealaltă, ce te reţine, e mintea; — cea dintâiŭ sĕ nu o numescĭ rea, şi numai în sine, nicĭ cealaltă bună, ci unde aceste douĕ împreună operéză, acolo binele prosperéză“. Observaţĭ decĭ şi d-vóstrĕ acest principiu, barem în viitor; décă din incidentul acesta făimos *aţĭ lăsat la o parte una dintre acele douĕ puterĭ: mintea.*

Décă voiţĭ, ca sĕ reparaţĭ, ceea-ce aţĭ pĕcătuit şi ce vĕ este de datorinţă a face, luaţĭ în folosinţă şi mintea. Aduceţi-vĕ aminte, că a greşi e lucru omenesc, a te corege e îngeresc. Decĭ, décă din convingere aţĭ subscris faimosul articol, bine-voiţĭ a păşi ca bărbaţĭ şi bărbătesce înaintea opiniunei publice românescĭ şi sĕ dovediţĭ cu casurĭ concrete, cu fapte — décă sunt — afirmările date cu mare emfasă în „Szilágy“; ér décă seduşĭ aţĭ fost, simţul moral-natural trebue sĕ vĕ impună, ca sĕ retrageţĭ acusele infame şi sĕ cereţĭ scuse pentru ofensarea celor nevinovaţĭ!

Măgureanul.

SCIRILE DILEI.

— 23 Octomvrie v.

Casina română din Cluşiŭ, care fusese teatrul atâtor conflicte urîte între fraţĭ, a întrat érăşĭ în atmosfera ei naturală. După cum suntem informaţĭ, advocatul *Indre* a eşit din casină, şi în schimb au întrat acolo elemente nouĕ şi vigurose ca d-l protopop Dr. *Dăianu,* carĭ a fost ales în comitet, apoĭ Dr. *Frâncu* şi alţii. Se speră, că inteligenţa română din Cluşiu, părăsind certele odióse, care a produs atâtea desastre se va grupa din nou spre a lucra în armonie durabilă şi intensivă pe terenul cultural şi social. Nicĭ odată n'a fost necesitate mai mare de armonie între Românĭ, ca acuma.

Societatea de lectură a elevilor şcólei comerciale sup. gr. or. rom. din Braşov s'a constituit pe anul acesta şcolar precum urméză: A) Comitetul: Preşedinte: D-l profesor Ioan Pricu; vice-preşedinte: George Talescu cl. III com.; secretar: Vasilie Ciocoi cl. III com.; vice-secretar: Titu Greceanu cl. II com.; cassar: Const. Călţiun cl. III com.; controlor: Nicolae Plotogea cl. II com.; bibliotecar: Grigorie Popescu cl. II com.; vice-bibliotecar: Ioan Grideanu; econom: George Ciunga cl. I com. B) Comisia litirară: Emanuel Stoica, Vasilie Bertian, Traian Orghidan, toţĭ din cl. III com.; Ioan Maftei, Octavian Prună din cl. II com. şi Petru Manole sen. cl. I com.

O conferenţă asupra lui Ioan Brătianu. Dumineca s'a ţinut la Călăraşĭ, conferenţa anunţată de d-l D. Teleor asupra vieţii lui Ioan Brătianu, cu ocasiunea desvĕlirei bustului marelui Român. Un public fórte numĕros şi distins a asistat la acéstă conferenţă, care a fost ţinută în palatul administrativ al judeţului, unde a fost aşedat bustul. Conferenţiarul a fost viu şi călduros aplaudat, în tot cursul conferenţei sale, care a avut un strălucit succes. Ca resultat material, conferenţa a produs 1797 lei, din carĭ 900 lei au fost cheltuiţĭ cu bustul, ér restul de 897 lei vor fi împărţiţĭ sĕracilor din Călăraşĭ.

De ale armatei române. In urma numirei A. S. R. principelui Ferdinand ca inspector general al cavaleriei în locul domnului general al cavaleriei S. Băicoianu, s'a făcut următórea mişcare în armată: D-l general Tătărescu comandantul diviziei II de infanterie, a fost numit comandant al diviziei IV-a în locul principelui moştenitor; d-l general Gigîrtu, comandantul diviziei I de infanterie, a fost trecut la divizia II cu reşedinţa în Craiova. Inaintările la gradul de general se vor face pe diua de 28 Noemvrie viitor.

Din Macedonia. Raporte consulare şi private confirmă scirea după care sandjacul Serres a fost evacuat de bandele revoluţionare, şi că locuitorii satelor bulgărescĭ continuă a da pe mâna Turcilor tóte armele şi muniţiunile. Detaşamente din trupele de jandarmerie au fost trimise în satele bănuite că ar puté da ajutor bandelor bulgărescĭ.

„Protopop român la înmormêntarea unei calvine“. Sub titlul acesta am publicat într'unul din numerii trecuţĭ o notiţă, ce ni-s'a trimis, privitor la participarea d-lui protopop Sabin Coroianu la înmormêntarea unei calvine. Trei dintre dăbăcanĭ (Ioan Mesesian, Simion Persia şi Vasilie Morariu) ne trimit o întêmpinare la cele publicate despre rolul ce l'a jucat d-l protopop Coroian la înmormêntarea din cestiune. Dênşii constată, că d-l S. Coroian „n'a fost în Lona, n'a fost îmbrăcat în haine bisericescĭ, ci numai în civil negru a venit până la grópă în Dăbâca“, şi fiind rugat din partea familiei (reposatei) a dis câte-va cuvinte de întroducere ungurescĭ, apoi a luat rĕmas bun românesce în numele reposatei de la poporenĭ, căcĭ 52 de anĭ a petrecut reposata ca preotésă şi protopopésă calvină în comuna Dăbâca făcênd fapte bune cu locuitorii românĭ din comună. Mai spun numiţii d-nĭ, că protopopul Coroian are merite pentru comuna bisericéscă unde păstoresce acum de 17 anĭ; cincĭ anĭ a luptat, ca sĕ nu se înfiinţeze şcólă de stat în comună; când cu întroducerea noului fişpan, a apĕrat în limba română drepturile limbei materne; corteşirĭ la alegerĭ de deputaţĭ n'a făcut nicĭ odată, din care causă nicĭ ajutor de stat n'a căpĕtat...

Anunţ. Administraţia revistei „Luceafărul“ aduce la cunoscinţa abonaţilor sĕi, că din causa îngrămădirii lucrului în tipografia „Pop. Român“, revista va apăré de astă-dată în numĕr duplu la 15 Novembrie a. c.

Concert. Musica orăşenéscă va concerta Dumineca în salonul hotelului „Europa“. Inceputul la 8 óre séra. Intrarea 30 cr.

Din Maramureş.

De pe Mara, Oct. 1902.

Onorate domnule Redactor! Cu deosebit interes am cetit în numerii 224 şi 225 ai preţuitului diar „Gazeta Transilvaniei“ articolul cu titlul „Asociaţiunea pentru cultura poporului român din Maramureş“. Speram însĕ, că la fine autorul va pleda pentru înfiinţarea unui despărţămênt al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“. Şi mare-mĭ fù mirarea, când vĕduiŭ, că articolul se termină cu conclusiunea, că nu suntem în stare a susţiné un despărţĕmênt al „Asociaţiunei“.

Maramureşul séu Marmaţia, care se întinde „pân' la Tisa“, acest ţinut situat în laturea cea mai estremă a românismului, nu póte înfiinţa nicĭ cu încordarea puterilor, şi nu simte necesitatea înfiinţărei unui modest despărţĕmênt de o aşa mare însemnătate culturală?

Românul maramureşan din strĕbunĭ fiind nobil, e marinimos şi iubitor de cultură; dér par' că e făcătură, că noi Românii unde avem inteliginţă, n'avem popor aşa zelos; unde avem popor, n'avem inteliginţă. Inteliginţa nóstră maramureşană, cu puţină escepţiune, numai spre cultura românéscă nu e aplecată, de altă parte nicăirĭ nu e atâta sete de carte românéscă, ca în *poporul de rênd* din Maramureş. Etă dér mănosul teren, ce s'ar deschide prin înfiinţarea unui despărţĕmênt al „Asociaţiunei“ generale.

Cu greu ar puté servi de motiv adevĕrat scusa, că poporul de aicĭ e situat între locurĭ muntóse şi nefructifere, căcĭ dór tot într'aceste locurĭ au fost şi atuncĭ când a jertfit pentru înfiinţarea preparandiei şi în urmă a convictului, şi nu s'a retras.

In timpul de faţă, deşi nu e în aşa bună stare materială, totuşĭ nu pot crede, că s'ar retrage şi că nu ar puté înfiinţa un despărţĕmênt.

Cred, că nu neputinţa, nu jertfa cu susţinerea convictului e causa neînfiinţărei, ci alte cause sunt, carĭ stau piedecă în calea realisării unei vechĭ dorinţe: înfiinţarea unui despărţĕmênt al „Asociaţiunei“. Nu suntem óre prea mult influinţaţĭ de mediul în care trăim? Nu cumva condescendenţa faţă cu elementele heterogene sunt causa? Décă s'ar face barem încercare! De ce sĕ nu facem, căcĭ nu póte fi aicĭ vorba de a atinge susceptibilităţile nimĕnui, nicĭ ale strĕinilor în ale căror cercurĭ trăim şi a căror prietinie mulţĭ dintre noi o pun mai pe sus de interesele nóstre cele mai vitale.

Nu trebue sĕ ne scusăm cu neputinţa mai nainte de a face încercare, căcĭ în acest ţinut espus, înfiinţarea unui astfel de despărţĕmênt e o datorinţă, dela care e esclusă orĭ ce scusă.

Rog, la urmă, pe cei competenţĭ, sĕ aprecieze cu seriositate situaţiunea şi sĕ chibzuéscă asupra modalităţilor prin carĭ şi noi Maramureşenii ne-am puté ridica la nivelul altor fraţĭ ai noştri în nisuinţele spre cultivare şi înaintare. Numai şi numai de aceste consideraţiunĭ am fost condus, când am luat condeiul spre a face aceste modeste reflexiunĭ, ce mi-lea sugerat articolul publicat în tóte diarele nóstre de stimatul d-n vicar al Maramureşului.

Măranul.

ULTIME SCIRI.

Sofia, 6 Noemvrie Generalul Zoncev, şeful insurgenţilor macedonenĭ a fost uşor rănit lângă Bistriţă. Primele ajutóre medicale i-s'au dat în Dubniţa.

Londra, 6 Noémvrie. La alegerea de deputaţĭ în statele unite americane au câştigat democraţii un numĕr însĕmnat de mandate. Majoritatea însĕ a rĕmas tot în mânile republicanilor.

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov,

sɘ pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aicĭ înşirate este a se mai adauge ,e lângă portul postal arătat, încă 25 banĭ pentru ecomandaţie.)

Scrierĭ scolare.

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală, studiu pedagogic de *d. Daru*, cu un adaus, 64 pag. format mare. preţul 60 banĭ, sĕ póte procura dela Tipografia A. Mureşianu, precum şi dela autor şi n di librariĭ.

Cântul în şcóla poporală de *Iuliu Pop*, învĕţător în Năsĕud. Teoriă, praxă şi cântărĭ. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Preţul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catechetic pentru primii anĭ şcolasticĭ, ca îndreptar pentru catecheţĭ, învĕţătorĭ şi părinţĭ, prelucrat de *Basiliu Raţiu*, profesor la seminariul din Blaşiu. Preţul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbei române, pentru şcólele inferióre, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Papiu*. Partea I. Etimologia. *Ediţiunea II.* Preţul 50 banĭ.

„Invĕţătură creştinéscă“ séu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cat *Ediţiunea III.* (1898). Cu binecuvêntarea episcopului de odinióră al Gherlei, Ioan Alexi. Noua ediţiune a apărut cu îmbunĕtăţirĭ şi e tipărită cu ortografia cu semne. Conţine 284 pag., format 8⁰, e legată solid şi costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

„Carte de cântece pentru tinerimea şcolară adunate şi aranjate de Ioan *Dariu*“. A apărut numai acum şi conţine: hore, marşurĭ şcolastice şi eroice, elegii, imnurĭ, şântece religióse şi alte multe soiurĭ alese din cele mai frumóse şi de cei mai vestiţĭ poeţĭ ai noştri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Indreptar teoretic şi practic pentru **invĕţământul intuitiv** în folosul elevilor pregarandialĭ, a învĕţătorilor şi a altor ómenĭ pe şcólă de V. Gr. *Borgovan* prof. de pedagogie. Ediţiunea III. Preţul 2 cor. 40 banĭ (+ 10 b. p.)

Oral general pentru şcóla română cu 6 clase şi cu un singur învĕţător de Georgiu Magyar. Preţul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a nvĕţa cetitul scriind. Indreptariu pentru învĕţătorĭ la tractarea Abecedarului de Basiliu *Petri* prof. preparandial pens. Preţul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru şcólele popor. rom. întocmit pe basa nouului plan ministerial de învĕţ. de Ioan *Dariu* cu concursul mai multor bărbaţĭ de şcólă Partea I. pentru anul I-iu şi al II-lea de scólă. Preţul 32 banĭ (+ 10 b. p.)

Aritmetcă pentru şcólele poporale de F. E. Lutz. Tradusă de un învĕţător după a 9 ediţie germană. Anul I şi II. de şcólă. Numerii 110, — 10—20 şi 20—100. Preţul 40 b. plus 5 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Novembre n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.40
Renta de corone ung. 4%	97.65
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	90.15
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	97.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	202 —
Bonurĭ rurale croate-slavone	157.—
Impr. ung. cu premii	100.10
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.85
Renta de argint austr.	120.55
Renta de hârtie austr.	100.25
Renta de aur austr.	91.45
Losurĭ din 1860.	150 —
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.60
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	711.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	673.—
Napoleondorĭ	19 07
Mărcĭ imperiale germane	116 90
London vista	239.10
Paris vista	95.27½
Rente austr. 4% de corone	95.15
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.

Din 6 Novembre n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101. —	„	102.—

Sz. 11024—1902.
tlkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a „Furnica“ tak.-pénztár végrehajtatónak Lupea Juon szerátai lakos végrehajtást szenvedő elleni 140 kor. — fil. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törv.-szék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén levő. a szerátai 45 sz. tljkvi 92, 93 hrsz épületes ingatlanra egészben 402 korona, a 688 hrsz. egész ingatlanra 20 kor.

701	hrsz.	egész	ingatlanra	78 kor	3115	„	„	„	68 „
784	„	„	„	106 „	3136	„	„	„	93 „
914	„	„	„	150 „	3303	„	„	„	128 „
1096	„	„	„	116 „	4043	„	„	„	„
1669	„	„	„	194 „	3731	„	„	„	46 „
3095	„	„	„	24 „	6388	„	„	„	68 „

koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1902 évi November hó 29-ik napján délelőtt 9 órakor** Szeráta község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 november 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1902 évi augusztus hó 18-ik napján.

A kir. járásbiróság, mint tlknyvi hatóság.

Schupiter,
kir. albiró.

730.1—1

„Gazeta Transilvaniei“ numĕrul cu à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**